



فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)

صفحه ی اصلی وب سایت مجله: www.jqe.scu.ac.ir

شاپا الکترونیکی: ۲۷۱۷-۴۲۷۱

شاپا چاپی: ۲۰۰۸-۵۸۵۰



دانشگاه شهید چمران اهواز

برآورد میزان ناکارایی تخصیص منابع در بخش صنعت ایران

کاظم یآوری^{*}، مرضیه خدابخش^{**}، رضا نجارزاده^{***}

^{*} استاد اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده اقتصاد، مدیریت و حسابداری، دانشگاه یزد، یزد، ایران. (نویسنده‌ی مسئول)

ایمیل: kyavari@yazd.ac.ir

[0000-0002-6195-248](https://orcid.org/0000-0002-6195-248)

آدرس پستی: ایران، یزد، یزد، صفائیه، دانشگاه یزد، ۸۹۱۵۸۱۸۴۱۱

^{**} دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

ایمیل: mana.khodabakhsh@gmail.com

^{***} دانشیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران..

ایمیل: najarzar@modares.ac.ir

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۳ آبان ۱۳۹۷ تاریخ بازنگری: ۱۱ شهریور ۱۳۹۹ تاریخ پذیرش: ۳۱ خرداد ۱۴۰۰ انتشار آنلاین از تاریخ ۳۱ خرداد ۱۴۰۰ اطلاعات تکمیلی:	D6, C23	اقتصاد مدل پائل، تابع تصادفی مرزی، بخش صنعت، کارایی

این مقاله برگرفته از پایان نامه ی کارشناسی ارشد خانم خدابخش به راهنمای دکتر کاظم یآوری می باشد که در دانشگاه تربیت مدرس در تاریخ ۲۱ فروردین ۱۳۹۷ از آن دفاع شده است.

قدردانی: از معاونت پژوهشی دانشگاه تربیت مدرس برای حمایت مالی و معنوی قدردانی می‌شود.

تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می‌کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:

یآوری، کاظم، خدابخش، مرضیه و نجارزاده، رضا. (۱۴۰۰). برآورد میزان ناکارایی تخصیص منابع در بخش صنعت ایران. فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)، ۱۸ (۲)، ۷۱-۸۴.

[10.22055/jqe.2021.27519.1964](https://doi.org/10.22055/jqe.2021.27519.1964)



چکیده گسترده

معرفی:

یک از مفاهیم بنیادین در اقتصاد مفهوم کارایی است که در حوزه‌های متعدد اقتصاد کاربرد دارد. کارایی در مصرف و تولید در ادبیات اقتصاد خرد جایگاه ویژه ای دارد. تمرکز مقاله حاضر روی مفهوم کارایی در حوزه تولید است که خود مشتمل بر انواعی است. سوال مهمی که در ادبیات اقتصاد مطرح است این است که وضعیت کنونی اقتصاد از وضعیت کارا چقدر فاصله دارد و به عبارتی دیگر میزان ناکارایی چقدر است. شواهد و حقایق آماری به وضوح نشان می‌دهد که اقتصاد جمهوری اسلامی ایران در بخش‌های مختلف خود از ناکارایی نسبتاً زیادی رنج می‌برد که می‌تواند ناشی از عوامل متعدد باشد از جمله سهم زیاد دولت در اقتصاد، کنترل‌های دولتی در بخش‌های مختلف اقتصادی، انحراف قیمت‌های نسبی داخلی از قیمت‌های نسبی جهانی، نظام حمایتی بی‌هدف، تکنولوژیهای فرسود، فساد و رانت گسترده اقتصادی و غیررقابتی بودن محصولات تولیدی. هرچند عدالت اقتصادی نباید قربانی افزایش کارایی شود، ولی به نظر می‌رسد در چهار دهه گذشته اقتصاد جمهوری اسلامی خود کارایی قربانی شده است و اقتصاد در مسیر درستی قرار نگرفته است که حاصل آن رشد اقتصادی پایدار باشد. تاکید بیش از حد بر بحث عدالت اقتصادی در دو دهه گذشته و غفلت از موضوع کارایی گمراه کننده بوده است. به نظر می‌رسد که بررسی میزان ناکارایی در بخش‌های مختلف اقتصادی و عوامل موثر بر آن برای برنامه ریزی‌های آتی اقتصادی بسیار ضروری است. توجه به انواع مختلف کارایی در یک مقاله نمی‌گنجد و به همین جهت هدف مقاله حاضر، برآورد میزان ناکارایی تخصیص منابع در بخش صنعت ایران می‌باشد.

متدولوژی:

برای این منظور، در مرحله اول میزان انحرافات هر بخش در صنعت محاسبه می‌شود و در مرحله دوم با استفاده از یک مدل پانل و روش تحلیل تابع مرزی تصادفی به تخمین نتایج در ۲۳ صنعت فعال با کدهای دو رقمی ISIC طی بازه زمانی ۱۳۷۴-۱۳۹۳ پرداخته می‌شود.

یافته‌ها:

نتایج مدل تحلیل تابع مرزی تصادفی نشان می‌دهد که کارایی صنایع در بخش تولید حدوداً ۶۰ درصد می‌باشد. همچنین به سبب فزاینده بودن بازده به مقیاس در صنعت ایران، هزینه نهایی و هزینه متوسط تولید نزولی است و تولید در ناحیه اقتصادی صورت نمی‌گیرد. به همین جهت بنگاه‌ها در ایران به مقیاس کارایی تولید نرسیده و در مقیاس فعلی حداکثر کننده سود نیستند. همچنین نتایج تخمین تابع تصادفی مرزی نشان می‌دهد که نیروی کار مهمترین جز در محاسبه انحراف از کارایی می‌باشد.

نتیجه:

بنابراین ارتقاء سطح کیفی نیروی کار موجود از طریق آموزش‌های ضمن خدمت، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای لازم به منظور بالا بردن سهم شاغلان متخصص و ایجاد انگیزه لازم در نیروی کار از طریق ایجاد ارتباط مستمر بین سطح دستمزد و جبران خدمات نیروی کار و سطح بهره‌وری آن ضرورت دارد. همچنین ضرورت دارد عوامل موثر بر افزایش ناکارایی در بخش‌های مختلف اقتصادی مورد تحقیق و بررسی قرار گیرد تا بتوان سیاست‌های اقتصادی خود را در جهت حذف و یا لاقط کاهش این عوامل طرح ریزی نماید.

Reference

- Allendorf, J., & Hirsch, S. (2015). Dynamic productivity growth in the European food processing industry. *In Proceedings of the 55th Annual Conference of German Association of Agricultural Economists (GEWISOLA)*, Giessen, Germany, 23–25.
- Baran, J. (2013). Efficiency of the production scale of Polish dairy companies based on data envelopment analysis. *Oeconomia*, 12, 5-13.
- Bravo-Ureta, B. E., & Pinheiro, A. E. (1997). Technical, economic, and allocative efficiency in peasant farming: evidence from the Dominican Republic. *The developing economies*, 35(1), 48-67.
- Cechura, L. (2012). Technological change in the Czech food processing industry: What did we experience in the last decade? *In Proceedings of the 131st EAAE Seminar, 'Innovation for Agricultural Competitiveness and Sustainability of Rural Areas'*, Prague, Czech Republic, 18–19.
- Čechura, L., & Hockmann, H. (2017). Heterogeneity in production structures and efficiency: an analysis of the Czech food processing industry. *Pacific Economic Review*, 22(4), 702-719.
- Čechura, L., Hockmann, H., & Kroupová, Z. (2014). Productivity and Efficiency of European Food Processing Industry; COMPETE Working Paper N7; IAMO: Halle, Germany.
- Čechura, L., & Žáková Kroupová, Z. (2021). Technical Efficiency in the European Dairy Industry: Can We Observe Systematic Failures in the Efficiency of Input Use?. *Sustainability*, 13(4), 1830.
- Dimara, E., Skuras, D., Tsekouras, K., & Tzelepis, D. (2008). Productive efficiency and firm exit in the food sector. *Food Policy*, 33(2), 185-196.

- Eslamloueyan, Karim. and Hasan. Tavakoli. (2020). "The Effects of Government Expenditure Shocks on Input Efficiency and Consumer Preferences in Iran", *Quarterly Journal of Quantitative Economics (JQE)*, 17(3), , Pages 1-19. DOI: [10.22055/JQE.2020.24789.1814](https://doi.org/10.22055/JQE.2020.24789.1814) [In Persian]
- Farrell, M. J. (1957). The measurement of productive efficiency. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (General)*, 120(3), 253-281.
- Garshasbi, A. (2012). Estimating Technical, Allocative and Economic Inefficiencies and Assessment of Their Effects on Output Supply and Input Demand: A Case Study of Wheat in Cultivation Sub-sector, *Unpublished Ph.D. Thesis*, Faculty of Management and Economics, Tarbiat Modares University. [In Persian].
- Gebremichael, B. Z., & Rani, D. L. (2012). Total factor productivity change of ethiopian microfinance institutions (mfis): A malmquist productivity index approach (mpi). *European Journal of Business and Management*, 4(3), 105-114.
- Hosseininasab, S. E. & Ghoochi, R. (2007). Foreign Trade and Productivity Growth in Iran's Manufacturing Industries. *Sustainable Growth and Development (Economic Research)*, 6(1), 1-19. Available at: <https://www.sid.ir/en/journal/ViewPaper.aspx?id=91730> [In Persian]
- Hsieh, C. T., & Klenow, P. J. (2009). Misallocation and manufacturing TFP in China and India. *The Quarterly journal of economics*, 124(4), 1403-1448.
- Kapelko, M. (2019). Measuring productivity change accounting for adjustment costs: evidence from the food industry in the European Union. *Annals of Operations Research*, 278(1), 215-234.
- Kapelko, M., Lansink, A. O., & Stefanou, S. E. (2015). Effect of food regulation on the Spanish food processing industry: a dynamic productivity analysis. *PloS one*, 10(6), e0128217.
- Kapelko, M., Oude Lansink, A., & Stefanou, S. E. (2017). The impact of the 2008 financial crisis on dynamic productivity growth of the Spanish food manufacturing industry. An impulse response analysis. *Agricultural Economics*, 48(5), 561-571.
- Khalesi, A. (2005). New Economy and Productivity in Iran. *Quarterly Journal of New Economy and Trade*, 1, 1-19. Available at: <https://ecc.isc.ac/showJournal/1962/27674/513895> [In Persian].
- Kim, M., Oh, J. & Shin, Y. (2017). Misallocation and Manufacturing TF in Korea 1982-2007. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, 99(2), 233-44.
- Koopman, T.C. (1951). An Analysis of production as an effect combination of activities. *Monograph*, (13), 23-41.
- Libert, L. (2017). Misallocation Before, During and after the Great Recession. *Working Paper*, Banque De France.
- Náglóvá, Z., & Pechrová, M. Š. (2019). Subsidies and technical efficiency of Czech food processing industry. *Agricultural Economics*, 65(4), 151-159.
- Popović, R., & Panić, D. (2018). Technical efficiency of Serbian dairy processing industry. *Економика пољопривреде*, 65(2).
- Rezitis, A. N., & Kalantzi, M. A. (2016). Investigating technical efficiency and its determinants by data envelopment analysis: An application in the Greek food and beverages manufacturing industry. *Agribusiness*, 32(2), 254-271.
- Rudinskaya, T. (2017). Heterogeneity and efficiency of food processing companies in the Czech Republic. *Agricultural Economics*, 63(9), 411-420.
- Rudinskaya, T., & Kuzmenko, E. (2019). Investments, Technical Change and Efficiency: Empirical Evidence from Czech Food Processing. *AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics*, 11(665-2020-1218), 93-103.
- Schmidt, P., & Sickles, R. C. (1984). Production Frontiers and Panel Data." *Journal of Business and Economic Statistics*, vol. 2.
- Setiawan, M., Emvalomatis, G., & Lansink, A. O. (2012). The relationship between technical efficiency and industrial concentration: Evidence from the Indonesian food and beverages industry. *Journal of Asian Economics*, 23(4), 466-475.
- Shajari, H., Ostadi, H., Sheikhi S. (2014). Analysis of Factors Affecting Total Factor Productivity: A Case Study of the Pharmaceutical Industry in Iran. *Journal of Financial Economics*, 8(27), 65-87. Available at: http://ecj.iauctb.ac.ir/article_512793.html [In Persian]
- Soboh, R. A., Lansink, A. O., & Van Dijk, G. (2014). Efficiency of European dairy processing firms. *NJAS-Wageningen Journal of Life Sciences*, 70, 53-59.
- Špička, J. (2015). The Efficiency Improvement of Central European Corporate Milk Processors in 2008-2013. *Agris On-Line Papers in Economics & Informatics*, 7(4), 175-188.